

שׁוֹטִים

יומן בידהשטה - הקיבוץ המאוחד

יום ח', ד' בכסלו תשל"ד * 2014 * 29.11.1973

לזכר הנופלים במלחמת יום הכיפורים תשל"ד

בני חב"י

זמנין ליי גקוואר מן הקדש, וצ"ב ילום.
רצ"ה קצ"ד מניח לך, רב"ל מולמור ילום.
האיש השורף אחי: אני הפנה לצדור ואכ"ל, גילף פנים.
אחי אבן השאר נאמר, יא נבאך. לך המקום.

השמות, הדמויות, הפנים.
חצבים צעירים — מיכה, אלי — בוקעים באון
ובהבטחה, קרום אדמה. אלון רענן. ילדים, נערים —
ובדילוג אחד : אנשים שהיו.
גרשון — חייל צעיר ובהיר החוזר לביתו ונושא על
כתפיו פרדס שלם. אחריות וחשש בחיוכו.
משה — ההולך ונבנה לעינינו : גאה, יפה, תמיר.
יוסף — מעין חתום של אוצרות-נהרה. רק בקילוחים
הראשונים זכינו. וכל המלאת כבר אינה. אינה.
צ'ופה — עץ שנשתל, רב שורשים, בנופנו. וכך נקלט —
כאחד מאתנו. וכך נגדע : כאחד מאתנו.
יחיאל — עוף-סער צעיר, ששילח כנפיים אל
יתד-ביתו בגולן, מונע בצוו השליחות והאמונה.
יוחי — מוצקות של סלע ועמקותה של באר.
לרוחב ולעומק. גביש. שלם ורב-פנים.
נמרוד — במלעיל. ברוד, בקפיציות. בתעוזה. בחברות
שהיא תוד, שהיא לב.
באהבה, באהבה.
בנים שלנו. אחים שלנו. אהובי-שלי. אבי הצעיר.

האיש החי

ואיש חי אל לבו סח: מנגד עבר
קרבו. ידו את דינה חותכת.
ואתה אל תאמר: יסודי מעפר.
יסודך מן הזר שנפל מחתיך.

יסודך מן הזר. יסודך מן החי
שנפל בקרבות הערים או הגיא.

והחי כך אמר: זה אשר מידו
לי נפשי לשלל, לא יקום לתוכחת
אך דומם בנרידי, כבסולם אדם
עם חי גם חייו עולים יחד.

עם חי, בקומם ובלקתם בדרך,
גם חייו הזרים עולים הרש.

זהו טבע העת ודינה. כמו תנאי
וקמו חק בל יופר קבעה היא
כי יהיו בעומסיה איש מת ואיש חי.
כך נושאים הם במוט בשנים.

כך נושאים הם במוט בשנים,
נכריים ואתים כמו אש ומים.

נתן אלתרמן

גרשון דויד

בן חנה ומנחם

נולד בבית-השיטה
ח' באב תש"ט, 3 באוגוסט 1949

נפל בקרב בסיני
י"ט בתשרי תשל"ד, 15 באוקטובר 1973

גרשון היה מדור הבנים שנולדו לאחר קום המדינה ובשלהי מלחמת השיחרור. בגיל 9 חודשים חלה בשיתוק ילדים (שפגע במשק בצורת מגיפה). הוא חלה בצורה קלה, אך יתכן שזו הסיבה לכך, שהתפתחותו בבית-הספר היתה איטית במקצת. רק עם התבגרותו התגבר על כל הקשיים שליוו אותו בילדותו. הוא גדל כילד נוח ושמח תמיד בחלקו. הצטיין בנועם הליכות ומצא מקומו בחברה, תוך דאגה מתמדת לאחרים.

עם השנים יצאו שני אחיו הגדולים את הבית, והוא נשאר לנו כ"בן יחיד". בסיום לימודיו, בשלהי 1967, פרצה מלחמת ששת הימים. הכיתה גויסה לעבודה במשק, ולא זכתה לחוויה — השמורה לכל ביתה — הכנת "ערב הסיום" ו"חג המחזור", כמקובל במשק.

עם גיוסו לצה"ל התקבל לבית-הספר לטייס, בו למד במשך שנה וחצי, ועמד בכל המבחנים העיוניים, אולם נכשל בסוף בבחינות המעשיות — בעצם הטסת המטוס. הוא עבר לשריון, נעשה טען-קשר בטנק, ושירת יותר משנה עלייד התעלה. שם עברה עליו כל האימה של מלחמת ההתשה.

כאשר השתחרר מהצבא התלבט — כרבים מבני תקופתו — אם לחזור הביתה, למשק. אנו, ההורים, ניסינו והצלחנו להסביר לו, שאיננו יכולים לתת לו בית אחר מלבד בית-השיטה, וכי לפני שיחליט החלטה כלשהי, ינסה לבוא הביתה לתקופת-מה, וכן עשה.

עוד בבית-הספר התקשר לפרדס, ועם בואו הביתה מצא שם שוב את מקומו, ניסה לקדם ולפתח את הענף. אך לא הסתפק בפעילות בשטח המשקי; גם לחברה נכנס בהרבה מרץ. היה אחד ממייסדי הדיסקוטק, וכן מילא ברצון רב תפקיד של מדריך בבית-הספר, והיה פעיל בחוגי-הבית של הצעירים ובספורט.

אחרי שטעם פעם את טעם הטיסה, לא השתחרר ממנו. לאחרונה ביקש מהמשק חופשה, על-מנת להגשים את חלומו הישן: לעשות רשיון-טיס אזרחי, ואולי — לאחר מכן — רשיון למטוס-ריסוס.

בקשתו אושרה, והוא עמד לצאת מהמשק אחרי החגים, אולם לא זכה.

ניסינו בחוג המשפחה ובין ידידים להעלות את אופיו. בעיני כולנו מצטיירת דמות של אדם אוהב ואהוב, תמיד מוכן לעזור לזולת, ועל פניו בת־צחוק וחיוך. הוא האמין, שאם אדם רוצה לעשות משהו כדי להתקדם ולקדם, עליו לנסות ולעשות, ולהגשים את תוכניתו. הוא — הבן הצעיר — דאג לנו, ההורים, עד כי לפעמים היה נדמה לנו, שהוא המבוגר וראש המשפחה.

פרשת הקרב

גרשון השתייך לפלוגה אשר הועברה מחטיבתו המקורית לחטיבה אחרת, אשר משימתה היתה — לפרוץ את קווי המצרים שממזרח לתעלה, ולהגיע לתעלת סואץ מצפון לאגם המר הגדול, ולאפשר הקמת ראשי־גשר לכיבוש הגדה המערבית של תעלת סואץ. חטיבה זו פעלה במסגרת האוגדה של אריק שרון.

הפלוגה יצאה עם חשיכה לקרב. נתן שונרי היה האחרון מאנשי בית־השיטה שראה אותו וברכו לשלום. היה זה בליל יום ב', 15.10. הפלוגה נעה בציר איגוף דרומי ופרצה אל גדות האגם המר, כארבעה ק"מ מקצהו הצפוני. בקצה האגם היא נחלקה לשני כוחות — הכוח שהיה בפיקוד המ"מ, ובו היה גרשון, נע צפונה על הכביש לתפישת הצומת.

כאשר הגיעה הפלוגה לצומת פגע טיל שמאל בצריח הטנק של גרשון. כל שלושת אנשי הצוות, וגרשון ביניהם, נהרגו. הנהג נעדר. זה קרה בערך בשעה 22.00 בלילה. באותו לילה הועברה חטיבת צנחנים אל הגדה המערבית.

למרות ההצלחה של הלילה הראשון, הצליחו המצרים להתארגן למחרת ולחסום את ציר הגישה אל ראשי־הגשר. היתה סכנה של ניתוק האוגדה בצד המערבי. לכן, בלילה של 16.10 תקפה חטיבת צנחנים את מיגנן הנ"ט המצרי שאיים לנתק את ראשי־הגשר. היתה זו מלחמה מרה, עם אבדות קשות. בסיומה נמצא צה"ל בשטח נרחב ממערב לתעלה.

לעומת זאת, קל לי לראות את המוות הטבעי מתוך זיקנה. הוא הגיוני. אנחנו רואים אותו כחלק מקיומנו המחזורי, הפשוט. ויש לנו מספיק זמן להתכונן לקראתו, להבין אותו.

יודעת, פתאום נכנס לי ג'וק לראש. שאלה מוזרה כזאת. מדוע פתאום הפי־סיקו לכתוב את התנ"ך? הרי בבית שני לא הפסיק להתקיים העם היהודי. 2000 שנה ישב בגולה ועשה הסטוריה. למה לא מצרפים את זה לספר היפה הזה, על העם הזה?.. ועכשיו, בונים את הבית השלישי, למה אותו לא מכי־ניסים לתנ"ך? זהו עוול לדורות ה־באים.

די, אני כבר עייף ומבולבל.

שלך

גרשון

גלויה מהימים האחרונים להורים שלומות!

זה שבוע שאנו יושבים אל מול בני דודנו. קצת רבנו אבל בדרך כלל היינו שקטים. גם הם די עדינים. בקי־צור, אנחנו מרגישים טוב, חושבים המון על הבית ואני חושב שאתם סך הכל, טובלים יותר.

ועד שניפגש מסרו ד"ש לקרן, צפ־רירה ולשאר ששואלים עלי, וידידי האחרים.

שלכם

גרשון

יום ג', 8.8.72

הלכתי לצלצל אל א. והנה היא ישנה כבר. אולי טוב ואולי חבל, כי טוב שאת ישנה, אבל לי גורא מתחשק לשמוע אותך...

חשבתי קצת על מה שאמרת על המוות ונזכרתי שכאשר הייתי בתעלה, חשבתי הרבה על המוות ונורא פחדתי ממנו כפי שהוא נשתקף שם. אכזרי, לא טבעי, מכוער וקוטע. כזה שמשאיר חלל ללא יכולת להבין אותו.

ואולי התייחסתי אליו בצורה כזאת אחרי שראיתי מספר פצועים וראיתי כמה גוראים הם פציעיהם, אשר נעשו בלא הבחנה.

את גרשון אהבתי נורא. הוא היה חבר טוב שלי ושחקתי איתו הרבה, עכשו הוא מת. כבר מתו לנו חברים כמספר האצבעות ביד שלי. זה נורא עצוב. אני נזכרת בשיר נחמן מברצלוב היה אומר לא להתיאש כי הגיעה עת קשה רק לשמוח יש ואני לא יכולה לשמוח כי זה נורא עצוב לי ש־גרשון מת וכל שאר החיילים של הארץ שלנו.

דורית המאירי, בת 6

מתוך מכתבים

29.10.68

להורים שלומות,

גם אותי הפתיעו המפקדים שלי. לא ידעתי שיש להם לב של אמא. וכי איזו אמא תשלח את בניה בקור הזה, להסתובב בארץ הזאת, עם הנהגים ה־פראיים שלה? באמת מסוכן. ולכן החליטו לתת לנו סדר חופשות חורף, כלומר — כל שלושה עד ארבעה שבועות לצאת לבקר את ההורים שלנו. סידור זה לא חל על כולם, כי לגבי חלק מהחבר'ה הוחלט שגם זה מסוכן ומיותר מדי, ולכן ריתקו אותם למשך חודש. להפתעתי — אותי לא ריתקו, למרות שקבעו שאני גורא רגיש לנזלת.

בשבת הבאה כפי הנראה שאגיע. זה לא בטוח עדיין, כי יתכן שיגלו שאני רגיש להתקררות, ואז אגיע בעוד כמה שבועות. ומכיוון שאתם לא מתגעגעים, אז — הכל בסדר.

להת'

גרשון

כמות שהוא

פרקי שיחה של בני הכתה

ועתה רק ענן מעטר תלתלי-זהבך,
רק ענן, בלובן וברוך.
והרוח נפח בענן, שנסע לו,
ונותרת אתה לבדך.

ונותרת אתה לבדך — מרחוק,
מכפליים-רחוק שאהבנו.

ונותרו לנו רק זכרונות נעימים,
על ימים שאבדו, שאיבדנו.

(ג. כיתה י"א)

חבר צעיר

עדין הנפש — העדינות והשקט ליון
אותו בכל מעשיו ודרכיו. במשא ומתן
עם כל אחד מחברי הענף ובהבהרת
דעתו למרות הקשיים העצומים הכי-
רוכים בנשיאה בעול של רכוש ענף
כה גדול. וככה המשיך בעבודה קו-
לקטיבית גם בעת שלא רכז את הענף.

למד והמשיך — במשך זמן עבר
דתו בפרדס, היה שואל, מתיעץ, מקי-
שיב ומסתכל. השתלם במקצוע, המשיך
לעקוב מה דרוש בכל עונה ועונה ובי-
עיקר בעונות הקריטיות הקובעות את
היבול והטיב וזה הועיל לענף. עתיד
חשוב נשקף לענף ולו.

מסירות עד מלא יכולתו — במשך
זמן עבודתו בפרדס התמסר לו בכל
כוחו ולפעמים מעל כוחו, בכדי להרי-
ציא לפועל מה שדרוש לטובת הענף
והמשק. ובאותה המסירות המשיך לטור-
בת העם והארץ.

ראובן ליון

ידע לטעת באחרים הרגשה שיש על מי לסמוך, ואולי היא שעשתה
אותו מעין אב מאמץ למתנדבים ולחברי צעירים ממנו. מתוך נטייתו
לקשר חברי וספונטני, היו לו תמיד „בני חסות“ אותם אימץ. זוכרים את
קיט שהיה אצלנו באולפן ואח"כ נשאר במשק? איך גרשון ליווה אותו
בתקופת עבודתו בפרדס. אחר כך עם התגייסותו של קיט לצה"ל, המשיך
גרשון להיות לו מעין יתד או מאחז בבית השיטה. פעמיים ערק קיט מהצבא,
וגרשון הצליח לשכנע אותו לחזור ליחידתו.

כשאמה של קרן ביקרה בארץ, טייל איתן גרשון והביאן לסיור בעתיקות
מגידו. ספרה קרן:

כשהגענו למגידו היה השער לאתר העתיקות סגור. גרשון הציע שנקפוץ
מעל גדר-התייל ונכנס פנימה. היה בחורף, האדמה היתה בוצית והתלכלכנו
מאד במבצע הקפיצה. פתאום ראינו את אחד השומרים. גרשון צעק: „down“,
ושלושתנו נשכבנו בתוך סבך העשב הגבוה והרטוב. וכך, בכל פעם שה-
bloody האיש הזה עבר לידנו בצענו up and down.

רוחב הלב היה מתכונותיו הבולטות. מוכן תמיד לעזור, בכל מצב ולכל
אחד. התשובה השגורה על פיו היתה „אין בעיות“. הוא היה „הנהג של
החברי“: כל מי שרצה לקפוץ למקום כלשהו, ופנה אליו בבקשה שיסיעו,
היה נענה בחיוב.

פעם נסינו ללמד אותו לרקוד. באחת המסיבות. גרשון אמר פתאום:
„די, בואו לחדרי ותלמדו אותי לרקוד“. שעות עמלנו ללמד אותו, אבל
זה לא כל-כך הלך.

בראשית כתה י"ב, במפקד פתיחת הלמודים, התכוננו לפי מסורת ביה"ס
לשאת על כתפינו את הילדים העולים לכתה ב' דאז — קבוצת „שבולים“.
רבקה לב ניגשה במיוחד אל גרשון, וביקשה שהוא יהיה זה אשר ישא על
כתפיו את שמעון. ומדוע גרשון? כי בו ראתה בחור לענין, וצפתה שבנה
יהיה מין גבר כמוהו.

התשוקה להיות טייס לא עזבה אותו מעולם. גם לאחר שעזב את קורס
הטייס ונהיה שריונאי, נשאר משוגע לענין. בימים אלה התכונן לצאת
מהמשק לשנה, כשמטרתו היתה להצליח בדרך אורחית לזכות ברשיון הטייס.

רצון חזק מאד לפעול, לעשות. תוכניות בתחילתה של הדרך.